

AVSTRALIJA

PREBIVALSTVO

~Je najredkeje poseljena celina, poselitev je tudi zelo neenakomerna. Večina ljudi živi na jugovzhodu in na skrajnem jugozahodnem delu, notranjost je skoraj neposeljena (edino največje mesto v notranjosti je Alice Springs). V notranjosti je poselitev vezana predvsem na rudnike in na živinorejske farme. Večina ljudi živi v mestih

Avstralija je dežela priseljevanja. Prvotno prebivalstvo **Aborigine** so priseljenci izrinili na manj rodovitna območja v notranjost celine. Do konca II. Svetovne vojne so prevladovali priseljenci iz Velike Britanije, kasneje pa še iz drugih držav Evrope. Zadnja desetletja prevladujejo priseljenci iz Oceanije, jugovzhodne Azije in Kitajske. Danes je okoli 90% prebivalstva **belcev** (britanci, irci večina). Prvotno prebivalstvo, ki ga je le še 2% so v zadnjih letih prehiteli Azijci.

~Britanski priseljenci so imeli Aborigine za manjvredne ljudi, Avstralijo pa za prazno in neposeljeno. S priseljevanjem belcev se je zaradi preganjanja in bolezni njihovo število hitro zmanjševalo. Skoraj do konca 19. Stol so morali Aborigini pridobivati pravico za stanovanje, delo ali poroko. Državljske pravice so dobili šele leta 1967, a še danes niso enakopravni. Večinoma so odrinjeni na rob družbe, kjersespopadajo z revščino, nizko stopnjo izobrazbe in slabim zdravstvenim stanjem. Med njimi razširjen alkoholizem.

~Prvotni prebivalci Nove Zelandije so **Maoriji**. Po prihodu Evropejcev se je zaradi vojn in bolezni njihovo število hitro zmanjšalo. Danes prevladujejo **belci**, Maorijev je 14%, drugi pa so priseljenci iz **Azije** in **Polinezije**.

~Prebivalstvo je jezikovno in kulturno zelo raznoliko. Na otokih v Oceaniji živijo **Polinezijci**, **Melanezijci** in **Mikronezijci**. Na Fidžiju je veliko **Indijcev**. Večina prebivalstva živi ob obali, notranjost je redko poseljena. Št. Prebivalce se v nekaterih državah hitro povečuje in nekateri otoki so močno prenaseljeni.

POVRŠJE

Avstralija ima najnižjo povprečno nadmorsko višino. Njeno površje razdelimo na 3 naravne enote: AVSTRALSKI ŠČIT, območje VELIKIH KOTLIN in VELIKO RAZVODNO GOROVJE.

AVSTRALSKI ŠČIT: leži na zahodu in je zgrajen iz zelo starih kamnin. Prevladujejo obsežne uravnave s posameznimi hribovji. Velik del predstavljajo puščave: VELIKAPEŠČENA PUŠČAVA, GIBSONOVA PUŠČAVA, VELIKA VIKTORIJINA PUŠČAVA in SIMPSONOVA PIŠČAVA.

Med Avstralskim ščitom in Razvodnim Gorovjem so velike kotline ki so zapolnjene z usedlinami v katerih so zaloge arteške vode.

VELIKO RAZVODNO GOROVJE: leži na vzhodu, poteka pa od severa proti jugu.

Na severovzhodu je pred obalo VELIKI KORALNI GREBEN. Sestavljen je iz dolgih koralnih grebenov in nizkih otokov. K Avstraliji spada tudi otok TASMANIJA na jugu in še drugi otoki.

Največja Avstralska reka je Murray ki ima dva pritoka Darling in Murrumbidgee. Mnoge reke povsem presahnejo v sušni dobi, dovolj vode imajo reke le v času padavin. Zaradi slabega rečnega omrežja je notranjost Avstralije odvisna od Arteške Vode, ki pa je zaradi previsoke vsebnosti raztopljenih soli primerna le za napajanje živine.

Nova Zelandija je po površini največje otočje. Sestavljajo jo dva otoka- SEVERNI in JUŽNI OTOK ter nekaj manjših otokov. Večji del Južnega otoka obsega mlado razčlenjeno gorstvo JUŽNE ALPE. V osrednjem delu Severnega otoka je ognjeniško hribovje s tremi še delujočimi ognjeniki.

Na površju Oceanije je največ hribovji medtem ko so manjši otoki koralnega nastanka. Koralni grebeni so odvisni od deževnice.

PODNEBJE IN RASTLINSTVO

~Na podnebje Avstralije in Oceanije najbolj vpliva GEOGRAFSKA LEGA. Večji del Avstralije in Oceanije leži v tropskem toplotnem pasu, južni del Avstralije in Nova Zelandija pa v subtropskem in zmerno toplem pasu. Na podnebje vpliva tudi oddaljenost od morja.

Na severu Avstralije je **monsunsko podnebje**, večji del v notranjosti je **puščavsko podnebje** (dnevna temperatura nihanja in malo padavin). Na obeh straneh velikega Avstralskega zaliva je podnebje podobno **sredozemskemu podnebjju**. Na jugovzhodu in na Tasmaniji je **oceansko podnebje** (padavine skozi vso leto).

Na severu raste **tropski deževni gozd**, proti notranjosti prehaja v **listnati gozd** in **savano**. Značilno je **redko** in **nizko grmičevje**. Kjer je malo padavin raste **evkaliptovo** in **akacijevno grmičevje**. V gorovjih na vzgodu in Tasmaniji so evkaliptovi gozdovi. Puščave niso brez rastlinstva.

~Nova Zelandija ima podnebje podobno **oceanskemu podnebjju** v Evropi. Padavine skozi so leto. Na severu so **zimzeleni gozdovi**, na jugu **mešani gozdovi**, na vhodu južnega otoka pa **stepe** zaradi manj padavin.

~V Oceaniji imajo otoki **ekvatorialno** in **vlažno subtropsko podnebje** (visoke temperature, ki se ne spreminjajo in velikopadavin). Prevladuje **tropski deževni gozd** in pa **savana**. Ob obalah rastejo **mangrove**, na koralnih otokih pa **kokosove palme**.

KORALNI GREBENI

Nastanejo iz odmrlih apnenčastih skeletov majhnih živali- imenovani KORALNIKI. Živijo lahko le vplitvih vodah no 18°. Grebeni zrastejo le nekaj centimetrov na leto. Velik del je ogrožen zaradi človeka (pretirani ribolov, turizem, onesnaževanje morja, segrevanje ozračja). Posebna oblika so atoli. VELIKI KORALNI GREBEN je ob vzhodni obali Avstralije, okoli 2000km dolg greben z bogatim živalskim svetom. Je velika ovira za promet ampak izjemno pomemben za turizem.

GOSPODARSTVO

~Avstralija je edina gospodarsko razvita država, ki je odvisna od **izvoza pridelkov**, energijskih virov in rudnih bogastev. Najpomembnejša je industrija, sledi ji rudarstvo. Avstralci imajo visok življenjski standard in dobro razvite **storitvene dejavnosti**.

Avstralija ima veliko rudnih bogastev in je ena največjih svetovnih izvoznic rud in črnega premoga. Najpomembnejša gospod. dejavnost je industrija, ki je zelo raznovrstna, njeni izdelki pa so predvsem namenjeni domačemu trgu. Zaradi velike oddaljenosti od drugih celin ima velik pomen domači turizem. Turiste najbolj privlači Veliki koralni greben, Sydney in narodni parki v notranjosti.

Avstralija ima tudi dobro razvito kmetijstvo. Kjer je dovolj padavin ter namakalnih območij ob rekah je razvito **intenzivno kmetijstvo**. Na severozahodu predelujejo sladkorni trst in tropsko sadje, na obalnih območjih na vzhodu in jugu pa krmne rastline, zelenjavo in južno sadje. Za ostala območja je značilno **ekstenzivno kmetijstvo**. Na območjih z večjo količino padavin prevladuje **pašna živinoreja**, v sušnih območjih pa **ovčjereja**. Ribištvo nima pomembne vloge.

~Večina držav z izjemo Nove Zelandije ima **šibko razvito gospodarstvo** in je vezana na tujo pomoč. Velik del prebivalstva se preživlja z samooskrbnim kmetijstvom in ribištvom. Na tihoceanskih otokih je najpomembnejše pridelovanje sladkornega trsta in kokosovih orehov. Imajo malo rudnih bogastev. Industrija je skromna, velikokrat v rokah tujcev.

~Nova Zelandija je gospodarsko **visoko razvita država**. Njeno gospodarstvo temelji predvsem na **kmetijstvu**, ki je specializirano in usmerjeno v **živinorejo**. Pridelki so namenjeni izvozu. Pomembno je tudi **sadjarstvo**. V obalnih območjih je pomembno **ribištvo**. Nova Zelandija ima malo rudnih bogastev. Pomembno vlogo ima **turizem** (avanturistični prevladuje).